

บทที่ 4

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

บทนี้มุ่งนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจเกษตรกรสมาชิกธ.ก.ส. ที่ใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรของธนาคารฯจำนวน 200 ราย โดยมุ่งตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือเชิงปริมาณที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาแต่ละข้อดังกล่าวแล้วในบทที่ 2 โดยแบ่งผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 4.1 คุณลักษณะทั่วไปและพฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง
- 4.2 การใช้ประโยชน์บัตรสินเชื่อเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
- 4.3 ทศนคติของเกษตรกรต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร
- 4.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกร
- 4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร

4.1 ลักษณะทั่วไปและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรสินเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในเบื้องต้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์พื้นฐานทั่วไปและพฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อของเกษตรกร

4.1.1 คุณลักษณะทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างที่มีบัตรสินเชื่อเกษตรกร จำนวน 200 ราย และเพื่อให้เข้าใจบริบทของเกษตรกรตัวอย่างก่อนนำเสนอผลการศึกษาด้านอื่นๆ จากการที่เกษตรกรเป็นลูกค้าธ.ก.ส การนำเสนอส่วนนี้จึงนำเสนอลักษณะทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง ที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ขนาดครัวเรือน และรายได้ต่อเดือน และนำเสนอการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรสินเชื่อ ประกอบด้วย ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการฯ ยอดใช้จ่าย ความถี่ในการใช้บัตรสินเชื่อต่อเดือน โดยนำเสนอในรูปของการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ โดยสามารถนำเสนอผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่างในประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 88.5 แสดงให้เห็นว่าลูกค้าเกษตรกรที่มีบัตรสินเชื่อเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงมีส่วนที่แตกต่างกันมากเนื่องจากหัวหน้าครอบครัวของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างเป็นเพศชายซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรและเข้าร่วมโครงการบัตรสินเชื่อด้านอายุของเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยกลางคน โดยมีอายุตั้งแต่ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.10 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานในชุมชนสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น และอาจส่งผลทำให้เกิดการขาดแคลนเกษตรกรรุ่นใหม่ในการสืบทอดกิจกรรมด้านการเกษตรเกษตรกรตัวอย่างส่วนมาก มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 90.5 มีความสัมพันธ์กับผลการสำรวจด้านอายุ นอกจากนี้เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 71.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดขณะที่การศึกษาในระดับปริญญาตรีอนุปริญญาตรี/ปวส. และปริญญาโท มีสัดส่วนที่น้อยมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรมาตั้งแต่วัยรุ่น และคนที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่มุ่งเน้นประกอบอาชีพอื่นแทนการประกอบอาชีพเกษตรกรเช่น ค้าขาย รับจ้าง และโรงงาน เป็นต้น สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.0 เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ตามฤดูกาลผลิต ซึ่งภายหลังหักต้นทุนการผลิตจะเหลือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มากนัก (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	177	88.5
- หญิง	23	11.5
อายุ		
- 20-29 ปี	3	1.5
- 30-39 ปี	15	7.5
- 40-49 ปี	37	18.5
- 50-59 ปี	98	49.0
- 60 ปีขึ้นไป	47	23.5
สถานภาพการสมรส		
- โสด	14	7.0
- สมรส	181	90.5
- หม้าย	4	2.0
- แยกกันอยู่	1	0.5
ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	142	71.0
- มัธยมศึกษา	53	26.5
- อนุปริญญาตรี / ปวส	1	0.5
- ปริญญาตรี	3	1.5
- ปริญญาโท	1	0.5
รายได้ต่อเดือนของเกษตรกร		
- ต่ำกว่า 5,000 บาท	11	5.5
- 5,001 - 10,000 บาท	128	64
- 10,001 - 15,000 บาท	10	5.0
- 15,001 - 20,000 บาท	8	4.0
- 20,001 - 25,000 บาท	8	4.0
- 25,000 บาทขึ้นไป	35	17.5

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 200 ตัวอย่าง

4.1.2 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง

พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง ที่นำเสนอในส่วนนี้ ประกอบด้วยระยะเวลาในการเป็นสมาชิก ยอดใช้จ่ายผ่านบัตร ความถี่ในการใช้บัตรเครดิตต่อเดือน โดยนำเสนอในรูปแบบของการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ในส่วนของการใช้งานบัตร ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาได้แก่ น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 12.0 และ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.0 แสดงว่า เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกไม่นาน เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่มียอดค่าใช้จ่ายบัตรเครดิตเชื่อ น้อยกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.5 รองลงมาได้แก่ 50,000 - 100,000 บาท (ร้อยละ 1.5) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มียอดค่าใช้จ่ายผ่านบัตรไม่สูงมากนัก เนื่องจากเกษตรกรแบ่งยอดค่าใช้จ่ายที่ใช้ตามฤดูกาลการผลิต และเป็นเกษตรกรรายย่อย กำลังการผลิตจึงไม่สูงมากนัก สำหรับความถี่ในการใช้งานบัตรเครดิตเชื่อของเกษตรกรตัวอย่างไม่สูงมากนัก โดยส่วนมากใช้งาน 1-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมาได้แก่ 4-6 ครั้ง (ร้อยละ 20.0) และมากกว่า 6 ครั้ง (ร้อยละ 1.0) ตามลำดับ นอกจากนี้เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างยอดการใช้จ่ายผ่านบัตรและความถี่และระยะเวลาในการเป็นสมาชิก ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกระยะเวลาในการใช้งานและความถี่ตามยอดค่าใช้จ่ายผ่านบัตร ซึ่งจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่มียอดค่าใช้จ่ายผ่านบัตรไม่แตกต่างกันคือ น้อยกว่า 50,000 บาท และเมื่อจำแนกตามความถี่ในการใช้จ่าย 1-3 ครั้ง 4-6 ครั้งมากกว่า 6 ครั้งส่วนใหญ่ยอดค่าใช้จ่ายผ่านบัตรไม่แตกต่างกันคือ น้อยกว่า 50,000 บาท เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ลักษณะการเป็นสมาชิก ธ.ก.ส ของเกษตรกรตัวอย่าง

ลักษณะการเป็นสมาชิก	วงเงินใช้จ่ายผ่านบัตร		รวม
	น้อยกว่า 50,000 บาท	50,001-100,000 บาท	
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก			
- น้อยกว่า 1 ปี	24 (12.0)	2 (1.0)	26 (13.0)
- 1-5 ปี	171 (85.5)	1 (0.5)	172 (86.0)
- 5 ปีขึ้นไป	2 (1.0)	0 (0.0)	2 (1.0)
เงื่อนไขการกำหนดวงเงินที่ได้รับ			
- 1-3 ครั้ง	156 (78.5)	2 (1.0)	158 (79.0)
- 4-6 ครั้ง	39 (19.5)	1 (0.5)	40 (20.0)
- มากกว่า 6 ครั้ง	2 (1.0)	0 (0.0)	2 (1.0)

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 200 ราย

จากข้อมูลคุณลักษณะของเกษตรกรตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุ 50-59 ปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานและเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 5,001-10,000 บาท ซึ่งเป็นไปตามพื้นฐานของผู้ประกอบอาชีพเกษตร โดยทั่วไป สำหรับระยะเวลาการเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อยู่ระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ไม่นาน ยอดค่าใช้จ่ายผ่านบัตร น้อยกว่า 50,000 บาท และความถี่ในการใช้จ่าย 1-3 ครั้ง แสดงว่าเป็นการใช้จ่ายต่อการผลิตในแต่ละรอบการผลิตซึ่งทำให้วงเงินในการใช้จ่ายผ่านบัตรไม่สูงมากนัก และมีความถี่ในการใช้จ่ายผ่านบัตรที่หมุนเวียนตามรอบการผลิต

อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาหนี้สินและช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งการดำเนินโครงการบัตรสินเชื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เกษตรกรจำเป็นต้องเข้าใจและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อ จึงสามารถทำให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากบัตรสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 การใช้ประโยชน์บัตรสินเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์บัตรสินเชื่อ ของเกษตรกรตัวอย่าง เพื่อให้เข้าใจในประเด็นดังกล่าวได้ชัดเจนมากขึ้น สามารถแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความครบถ้วนของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อเกษตรกรและการใช้ประโยชน์ของบัตรสินเชื่อ ของเกษตรกรตัวอย่างทำการนำเสนอในตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

4.2.1 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อเกษตรกร

จากการที่บัตรสินเชื่อเป็นเรื่องใหม่สำหรับเกษตรกร การได้รับข้อมูลข่าวสารในประเด็นต่างๆ ได้แก่ คุณสมบัติ เงื่อนไขการใช้บัตร และสิทธิพิเศษต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.3) ได้รับข้อมูลข่าวสารจาก คนรู้จักแต่ได้รับข้อมูลครบถ้วนในระดับน้อย เนื่องจากสังคมเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสังคมที่มีความใกล้ชิดกันระหว่างเพื่อนบ้านทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอยู่เสมอ หากแต่ข้อมูลที่ได้รับอาจไม่ครบถ้วน ร่องลงมาทราบจากแหล่งโทรทัศน์วิทยุคิดเป็นร้อยละ 14.0 โดยเห็นว่า มีความครบถ้วนของข้อมูลปานกลาง เนื่องจากโทรทัศน์วิทยุ เป็นช่องทางการสื่อสารที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีครอบคลุมเกือบทุกครัวเรือน นอกจากนี้ยังได้รับข้อมูลจากแหล่งอื่นเพื่อนอินเทอร์เน็ต ป้ายโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 7.5 3.5 และ 0.5 ตามลำดับ โดยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความครบถ้วนของข้อมูลในระดับน้อย(ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อเกษตรกรของเกษตรกรตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล	ความครบถ้วนเกี่ยวกับโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม
อินเทอร์เน็ต	0(0.00)	2(2.2)	5(5.6)	7(3.5)
คนรู้จัก	0(0.00)	45(50.0)	76(69.7)	121(60.3)
โทรทัศน์/วิทยุ	0(0.00)	17(18.9)	11(10.1)	28(14.0)
อื่นๆ	0(0.00)	15(16.7)	8(7.3)	23(11.5)
เพื่อน	1(100.00)	6(6.7)	8(7.3)	15(7.5)
ครอบครัว	0(0.00)	5(5.6)	0(0.0)	5(2.5)
ป้ายโฆษณากลางแจ้ง	0(0.00)	0(0.00)	1(0.9)	1(0.5)
รวม	1(100.00)	90(100.00)	109(100.00)	200(100.00)

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ร้อยละของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ในแต่ละกลุ่ม

จากข้อมูลการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อเกษตรกร ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดลำปางจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารและความครบถ้วนของข้อมูลข่าวสารพบว่า ส่วนใหญ่มาจาก คนรู้จัก รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์/วิทยุ อื่นๆ เพื่อน อินเทอร์เน็ต ครอบครัว และป้ายโฆษณา ตามลำดับ

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดลำปางจำแนกตามแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเพิ่มเติมส่วนใหญ่ ได้แก่ คนรู้จัก ทั้งนี้เนื่องจาก คนรู้จักเป็นสื่อที่เกษตรกรส่วนใหญ่คุ้นเคย การสื่อสารมีความเข้าใจมากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เช่น โทรทัศน์/วิทยุ อินเทอร์เน็ต และป้ายโฆษณากลางแจ้ง ซึ่งส่วนใหญ่ สื่อเหล่านี้มีการนำเสนอข้อมูลที่มีลักษณะเป็นทางการ อาจทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่เกิดความสับสน และไม่เข้าใจกระบวนการทำงานต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

4.2.2 การใช้ประโยชน์บัตรสินเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง

หลังจากที่เกษตรกรได้บัตรสินเชื่อเกษตรกรเรียบร้อยแล้วได้นำบัตรมาใช้จ่ายในด้านการซื้อวัตถุดิบและเครื่องมือทางการเกษตร โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้สถิติทดสอบ t-test ทำการทดสอบแนวโน้มที่เกิดขึ้น และจากการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต ปริมาณผลผลิต รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการซื้อปัจจัยการผลิต ระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิตก่อนและหลังมีบัตรสินเชื่อเกษตรกร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาแต่ละส่วนได้ดังต่อไปนี้

(1) ปริมาณของปัจจัยการผลิตของเกษตรกรตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ที่มีบัตรดินเชื่อเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยในการซื้อปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย น้ำมัน เชื้อเพลิง เคมีการเกษตร และเมล็ดพันธุ์ ที่เพิ่มขึ้นจากก่อนมีบัตรดินเชื่อเกษตรกร โดยปุ๋ยมีจำนวนเพิ่มขึ้น 15.83 กิโลกรัมต่อเดือน น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น 2.24 กิโลกรัมต่อเดือน เคมีการเกษตรเพิ่มขึ้น 2.89 กิโลกรัมต่อเดือน และเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น 2.53 กิโลกรัมต่อเดือน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงให้เห็นถึงปริมาณค่าเฉลี่ยในการซื้อปัจจัยการผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรที่มีบัตรดินเชื่อเกษตรกรสามารถทำการจัดหาปัจจัยการผลิตได้แก่ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เคมีการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

(2) ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรตัวอย่าง

การศึกษาปริมาณผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรผู้ที่มีบัตรดินเชื่อเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรเท่ากับ 12.53 กิโลกรัมต่อเดือนเมื่อทำการทดสอบ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกล่าวคือ การที่เกษตรกรมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรทำให้สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อเดือนส่งผลให้มีผลผลิตทันตามความต้องการของ

(3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรตัวอย่าง

สำหรับด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกร พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรผู้ที่มีบัตรดินเชื่อเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2,020 บาท และ มีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากบัตรจะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยทางการเกษตรได้ในปริมาณตามความต้องการในการผลิตแต่ละรอบ ทำให้ผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรสูงขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(4) รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรตัวอย่าง

จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นจากก่อนมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรเท่ากับ 632.50 บาท และมีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงว่า รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของเกษตรกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงว่าการที่เกษตรกรมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นทั้งนี้เนื่องจากบัตรทำให้เกิดความคล่องตัวในการใช้จ่าย และแสดงให้เห็นว่าการมีบัตรดินเชื่อเกษตรกรทำให้เกษตรกรสามารถใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของครอบครัวได้มากขึ้น

(5) ระยะเวลาในการซื้อปัจจัยการผลิต

จากผลการศึกษา พบว่า ระยะเวลาในการซื้อปัจจัยในการผลิตที่เพิ่มขึ้นจากก่อนมีบัตรสินเชื่อเกษตรกรเท่ากับ 4.65 เดือน และมีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงว่า ระยะเวลาในการซื้อปัจจัยการผลิตของเกษตรกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกษตรกรมีบัตรสินเชื่อเกษตรกรทำให้สามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้เพิ่มขึ้นและสามารถบริหารการใช้ปัจจัยการผลิตได้ดีขึ้น

(6) ระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิตจากเกษตรกรตัวอย่าง

การศึกษาระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิตจากเกษตรกรผู้ที่มีบัตรสินเชื่อเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ 166.65 และมีความแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญ แสดงว่า ระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ก่อนและหลังมีความแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าการที่เกษตรกรมีบัตรสินเชื่อเกษตรกรทำให้เกษตรกรสามารถหมุนเวียนปัจจัยการผลิตได้ดีมากขึ้น

ตารางที่ 4.4 ผลจากการใช้ประโยชน์ของบัตรสินเชื่อของเกษตรกรตัวอย่าง

	ก่อนมีบัตร	หลังมีบัตร	การเพิ่มหรือลดลง	ค่า t-test
1. ปริมาณของปัจจัยการผลิต				
- ปุ๋ย (กก./เดือน)	72.54	88.37	+ 15.83	6.28***
- น้ำมันเชื้อเพลิง (กก./เดือน)	14.85	17.09	+ 2.24	6.74***
- เคมีการเกษตร (กก./เดือน)	7.70	10.59	+ 2.89	3.87***
- เมล็ดพันธุ์ (กก./เดือน)	28.12	30.65	+ 2.53	7.40***
2. ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย/เดือน (กก.)	77.60	89.95	+ 12.53	7.52***
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	13,257.50	15,277.50	+ 2,020	6.91***
4. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	6755.00	7,387.50	+ 632.50	4.43***
5. ระยะเวลาในการซื้อปัจจัยการผลิต(เดือน)	159.55	164.20	+ 4.65	4.38***
6. ระยะเวลาในการใช้ปัจจัยการผลิต (เดือน)	162.05	166.65	+ 4.60	4.97***

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

+ หมายถึง เพิ่มขึ้น – หมายถึงลดลง

จากการศึกษาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การมีบัตรสินเชื่อเกษตรกรของธ.ก.ส. ช่วยทำให้เกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อได้ประโยชน์จากการมีบัตรสินเชื่อ โดยเกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากการเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิต เพิ่มปริมาณในการซื้อปัจจัยการผลิต เพิ่มระยะเวลาในการซื้อและการหมุนเวียนปัจจัยการผลิตที่ดีขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นส่งผลให้รายได้ต่อเดือนของเกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อเกษตรกรเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพที่ดีขึ้นของเกษตรกร ซึ่งผลการทดสอบ t-test พบว่า ก่อนการมีบัตรสินเชื่อและหลังมีบัตรสินเชื่อผลรวมและค่าเฉลี่ยการใช้ประโยชน์ของบัตรสินเชื่อเกษตรกรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ทั้งนี้การใช้ซื้อปัจจัยการผลิตผ่านบัตรของโครงการนั้นไม่ต้องจ่ายเงินสด อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยใส่नाข้าว และยากำจัดศัตรูพืชในนาข้าว เป็นต้นใช้ได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง แต่ไม่เกินวงเงินที่กำหนด (ไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาประกันผลผลิตของเกษตรกรแต่ละราย) ทำให้ปริมาณการใช้จ่าย สูงขึ้น นำไปสู่รายได้และรายจ่ายของครอบครัวที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นอาจชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากบัตรสินเชื่อดังกล่าว และส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.3 ทศนคติของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร

การศึกษาทศนคติที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรในภาพรวมทำการศึกษาโดยใช้มาตรวัด Likert scale มีคะแนนเต็มเท่ากับ 3 คะแนน ซึ่งใช้คำถาม 3 ตัวเลือก คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย และมีระดับคะแนนคือ 3 2 และ 1 ตามลำดับ โดยการศึกษาทศนคติครั้งนี้เป็นการศึกษาทศนคติเชิงบวกต่อบัตรสินเชื่อของเกษตรกรในประเด็นของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่าย ประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากบัตร และผลของการใช้บัตรสินเชื่อแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์ด้านการเงิน ด้านความสะดวกสบายในการใช้บัตร ด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกรจากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีทัศนคติเชิงบวกต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 2.84 อยู่ในระดับที่เห็นด้วย และอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า เกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อเกษตรกรให้คะแนนทัศนคติมากที่สุด ใน 5 ประเด็น คือ การแบ่งเบาภาระด้านการเงินของเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ความสามารถในการวางแผนทางการเงินได้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.95) เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 2.95) เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้รวดเร็วมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.94) และสร้างความรวดเร็วในการจัดซื้ออุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.92) ตามลำดับ และทัศนคติที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ลดปัญหาการกู้ยืมนอกระบบของเกษตรกรไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ทศนคติของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร

ทัศนคติต่อโครงการ	ระดับความเห็น			ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย		
1. ด้านประโยชน์ด้านการเงิน					
1.1 แบ่งเบาภาระด้านการเงินของเกษตรกร	189 (94.5)	11 (5.5)	0 (0.0)	2.95	เห็นด้วย
1.2 สามารถวางแผนการใช้เงินได้ดีขึ้น	190 (95)	10 (5.0)	0 (0.0)	2.95	เห็นด้วย
1.3 เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทันสมัย	190 (95)	10 (5.0)	0 (0.0)	2.95	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย				2.95	เห็นด้วย
2. ด้านความสะดวกสบายในการใช้บัตร					
2.1 เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้รวดเร็วมากขึ้น	188 (94)	12 (6.0)	0 (0.0)	2.94	เห็นด้วย
2.2 สร้างความรวดเร็วในการจัดซื้ออุปกรณ์	184 (92)	16 (8)	0 (0.0)	2.92	เห็นด้วย
2.3 ลดต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกร	168 (84)	31 (15.5)	1 (0.5)	2.84	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย				2.90	เห็นด้วย
3. ด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร					
3.1 ลดภาระค่าใช้จ่ายในการหาปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร	160 (80.0)	38 (19.0)	2(1.0)	2.79	เห็นด้วย
3.2 เกษตรกรได้บริโภคปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ	148 (74)	51 (25.5)	1 (0.5)	2.74	เห็นด้วย
3.3 เกษตรกรได้บริโภคปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เป็นธรรมชาติ	139 (69.5)	59 (29.5)	2 (1.0)	2.69	เห็นด้วย
3.4 ลดปัญหาการกีดกันของเกษตรกรไทย	130 (65)	70 (35)	0 (0.0)	2.65	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย				2.72	เห็นด้วย
ภาพรวม				2.84	เห็นด้วย

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรสามารถสรุปได้ว่า ระดับทัศนคติของเกษตรกร ตัวอย่างที่มีต่อโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร ด้านประโยชน์ด้านการเงินมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.95) รองลงมาได้แก่ ด้านความสะดวกสบายในการใช้บัตร (ค่าเฉลี่ย 2.90) และด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.84) ตามลำดับ โดยเกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อเกษตรกร ได้แสดงทัศนคติต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรว่าบัตรสินเชื่อเกษตรกรสามารถช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของเกษตรกร ช่วยให้เกษตรกรวางแผนการใช้จ่ายเงิน ได้ดีขึ้น และช่วยเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทันสมัย เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติในด้านของประโยชน์ด้านการเงินมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสะดวกสบายในการใช้บัตรด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกรเนื่องจากบัตรสินเชื่อสามารถทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนทางการเงิน ได้ดีขึ้นทำให้สามารถหมุนเวียนเงินทุนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถแบ่งเบาภาระของเกษตรกรได้มากขึ้น และการมีบัตรสินเชื่อเกษตรกรจะทำให้เกษตรกรเรียนรู้วิธีการใช้บัตรสินเชื่อ ทำให้เข้าถึงระบบการเงินที่ทันสมัยขึ้นจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงให้เห็นถึงประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการใช้งานบัตร ดังนั้นควรให้มีการพัฒนาโครงการดังกล่าวต่อไป

4.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร

ร.ก.ส. มีนโยบายสร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรลูกค้าที่ใช้บริการสินเชื่อ ด้วยการอำนวยความสะดวกในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตผ่านบัตรสินเชื่อเกษตรกร โดยธนาคารจะกำหนดวงเงินบัตรสินเชื่อให้แก่เกษตรกรลูกค้า และเกษตรกรลูกค้าสามารถนำบัตรสินเชื่อดังกล่าวไปใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการกับทางร้านค้าที่ขึ้นทะเบียนไว้กับธนาคารผ่านระบบการตัดวงเงินตามบัตรสินเชื่อแทนการชำระด้วยเงินสดซึ่งทำให้เกษตรกรไม่ต้องนำเงินสดชำระค่าสินค้าในทันที อีกทั้งยังเป็นการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากมิฉาชีพได้อีกทางหนึ่ง

บัตรสินเชื่อเกษตรกรเป็นการอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้แก่เกษตรกรผู้ถือบัตรสามารถซื้อปัจจัยการผลิต 3 ประเภท ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช โดย ร.ก.ส. งดคิดดอกเบี้ยเป็นเวลา 30 วัน ส่วนบริษัทเครือข่ายผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตที่เข้าร่วมโครงการ (ตัวแทนเครือข่ายสมาคมผู้ผลิตปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ บริษัทปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และเมล็ดพันธุ์ จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย สมาคมการค้าผู้ผลิตปุ๋ยไทย สมาคมการค้าปุ๋ยและธุรกิจการเกษตรไทยสมาคมคนไทยธุรกิจเกษตร และสมาคมอารักขาพืชไทย) จะสนับสนุนดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับเกษตรกรในอัตราดอกเบี้ยลูกค้ารายย่อยชั้นดี (MRR) ปัจจุบันเท่ากับ 7 เปอร์เซ็นต์ต่อปี เป็นระยะเวลา 120 วันรวมแล้วเกษตรกรที่ใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรนี้ จะสามารถซื้อปัจจัยการผลิตโดยปลอดดอกเบี้ยนาน 5 เดือน

นอกจากนั้น ธ.ก.ส. ยังเพิ่มสิทธิประโยชน์และแบ่งเบาภาระดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรสามารถซื้อน้ำมันผ่านบัตรสินเชื่อเกษตรกรในสถานบริการน้ำมัน ปตท.และบางจาก จำนวน 1,000 แห่งทั่วประเทศรวมวงเงินไม่เกิน 3,000 บาทต่อฤดูกาลการผลิต โดย ธ.ก.ส. จะงดคิดดอกเบี้ยเป็นเวลา 30 วันนับตั้งแต่วันที่ซื้อ และลดราคาน้ำมันให้เกษตรกรที่ใช้บัตรในอัตราลิตรละ 7 สตางค์ แต่ไม่เกิน 100 ลิตรต่อรายต่อฤดูกาลผลิต

ผลความพึงพอใจในภาพรวมแต่ละด้านแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรในระดับมากทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านขั้นตอนการอนุมัติบัตรสินเชื่อ ด้านวงเงินสินเชื่อ ด้านการให้บริการของทางธนาคาร ด้านความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ และด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต) โดยเกษตรกรได้ให้คะแนนความพึงพอใจสูงสุดในด้านความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้เนื่องจาก บัตรสินเชื่อเกษตรกรดังกล่าวมีระบบการตัดวงเงินตามบัตรสินเชื่อแทนการชำระด้วยเงินสดซึ่งทำให้เกษตรกรไม่ต้องนำเงินสดชำระค่าสินค้าในทันที อีกทั้งยังเป็นการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากมิฉาชีพได้อีกทางหนึ่งและสามารถวางแผนทางการเงินได้ล่วงหน้า มีเงินลงทุนเพิ่ม และปลอดภัยต่อการโจรกรรมโดยรายละเอียดของแต่ละด้านเป็นดังนี้

(1) ความพึงพอใจที่มีต่อขั้นตอนการอนุมัติบัตรสินเชื่อ

ขั้นตอนการอนุมัติบัตรสินเชื่อเป็นขั้นตอนแรกของโครงการที่จะต้องพิจารณาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การเตรียมเอกสารขออนุมัติสินเชื่อ การยื่นขอสินเชื่อ และระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ โดยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนำสมุดบัญชีธนาคาร สีเหลือง และบัตรประชาชนติดต่อขอรับบัตรสินเชื่อเกษตรกรได้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาที่เกษตรกรสังกัดอยู่ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมออกบัตร ค่าธรรมเนียมรายปี และปลอดดอกเบี้ย 30 วันแรกเมื่อใช้บัตรแต่ละครั้ง ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับจำนวนของเกษตรกรที่เข้ารับบริการ และรายละเอียดอื่นๆ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากทั้ง 3 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุดใน การเตรียมเอกสารและการยื่นคำขอสินเชื่อ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 รองลงมาคือระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติบัตรสินเชื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บริการสินเชื่อด้านการอนุมัติบัตรสินเชื่อ

ขั้นตอนการอนุมัติบัตรสินเชื่อ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ยระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
1. การเตรียมเอกสารขอสินเชื่อ	170 (85)	29 (14.5)	1 (0.5)	2.85	มาก
2. การยื่นคำขอสินเชื่อ	170 (85)	29 (14.5)	1 (0.5)	2.85	มาก
3. ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ	167 (83.5)	32 (16)	1 (0.5)	2.83	มาก
รวม				2.84	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

(2) ความพึงพอใจที่มีด้านวงเงินสินเชื่อ

วงเงินสินเชื่อสามารถพิจารณาใน 2 ประเด็น ได้แก่ เงื่อนไขการกำหนดวงเงินที่ได้รับ และวงเงินที่ได้รับ โดยบัตรดังกล่าวได้ขยายสิทธิประโยชน์ในการใช้จ่ายผ่านบัตรเพิ่มเติมจากเดิมที่ซื้อได้เฉพาะปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ สารกำจัดศัตรูพืช และน้ำมันเชื้อเพลิง เพิ่มเป็นการจัดซื้ออาหารสัตว์ อุปกรณ์เครื่องใช้ทางการเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในครัวเรือน เช่น ข้าวสาร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมอบสิทธิประโยชน์ให้ผู้ถือบัตรด้วยการจัดทำกรมธรรม์คุ้มครองการประกันชีวิตหรือการประกันอุบัติเหตุวงเงินสูงสุดไม่เกินรายละ 100,000 บาท การได้รับสิทธิการตรวจสุขภาพประจำปีฟรีกับโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วม โครงการ พัฒนาระบบเพื่อใส่งเงินสดรายละไม่เกิน 50,000 บาท เพื่อให้เกษตรกรผู้ให้บริการสามารถนำไปกดเงินสดที่ตู้ ATM ของธ.ก.ส. เมื่อมีเหตุฉุกเฉินที่ต้องการใช้เงินสดด่วน ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งบริการดังกล่าวจะช่วยลดปัญหาการพึ่งพาเงินนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยในอัตราสูง ถือเป็นสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการเงินในระบบให้แก่เกษตรกรในช่วงจำเป็น จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุดใน วงเงินที่ได้รับ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 รองลงมาคือ เงื่อนไขการกำหนดวงเงินที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อด้านวงเงินสินเชื่อ

วงเงินสินเชื่อ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย ระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
1. วงเงินที่ได้รับ	165 (85)	35 (14.5)	0 (0)	2.83	มาก
2. เงื่อนไขการกำหนดวงเงินที่ได้รับ	164 (82)	36 (18)	0 (0)	2.82	มาก
รวม				2.82	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ : ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

(3) ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของทางธนาคาร

การให้บริการของทางธนาคารสามารถพิจารณาใน 6 ประเด็น ได้แก่ สามารถติดต่อใช้บริการได้อย่างสะดวก สามารถเดินทางมาธนาคารได้อย่างสะดวก สามารถเลือกใช้บริการได้หลายช่องทาง พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้รวดเร็ว ติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ได้สะดวกรวดเร็ว และพนักงานเอาใจใส่ต่อลูกค้าตลอดเวลาการใช้บริการซึ่งธนาคารได้จัดทำประมวลจริยธรรมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นเครื่องมือกำกับความประพฤติของผู้ปฏิบัติงานสร้างความโปร่งใส มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นสากลสามารถตรวจสอบการทำงานด้านต่างๆ เพิ่มความน่าเชื่อถือเกิดความมั่นใจ แก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป เกิดพันธะผูกพันระหว่างองค์กรและบุคคลในทุกระดับ เสริมสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากทั้ง 6 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องสามารถติดต่อใช้บริการได้อย่างสะดวก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 รองลงมาคือ พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือรวดเร็ว และติดต่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารได้อย่างสะดวก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 และสามารถเดินทางมาธนาคารได้อย่างสะดวก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการให้บริการของทางธนาคาร

การให้บริการของทางธนาคาร	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ยระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. สามารถติดต่อใช้บริการได้อย่างสะดวก	163 (81.5)	37 (18.5)	0 (0.0)	2.82	มาก
2. พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือรวดเร็ว	157 (78.5)	43 (21.5)	0 (0.0)	2.79	มาก
3. ติดต่อเจ้าหน้าที่ของธนาคารได้สะดวก รวดเร็ว	157 (78.5)	43 (21.5)	0 (0.0)	2.79	มาก
4. พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือรวดเร็ว	157 (78.5)	43 (21.5)	0 (0.0)	2.79	มาก
5. สามารถเดินทางมาธนาคารได้อย่างสะดวก	158 (79)	40 (20)	2 (1.0)	2.78	มาก
6. พนักงานเอาใจใส่ต่อลูกค้าตลอดเวลาการใช้ บริการ	154 (77)	46 (23)	0 (0.0)	2.77	มาก
รวม				2.78	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ : ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

(4) ความพึงพอใจที่มีต่อด้านความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินสามารถพิจารณาใน 3 ประเด็น ได้แก่ สามารถวางแผนทางการเงินได้ล่วงหน้า มีเงินลงทุนเพิ่ม และปลอดภัยต่อการโจรกรรม โดยเกษตรกรเชื่อว่า จะเพิ่มความสะดวกในการซื้อสินค้าโดยไม่ต้องถือเงินสดติดตัว และการซื้อสินค้าเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตจากจุดบริการที่ ธ.ก.ส. ขึ้นไว้ทะเบียนจะทำให้มั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพและราคา รวมถึงความปลอดภัยของเกษตรกรที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพจากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากทั้ง 3 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องสามารถวางแผนทางการเงินได้ล่วงหน้า โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 รองลงมาคือ มีเงินลงทุนเพิ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 และปลอดภัยต่อการโจรกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 (ตารางที่ 4.9)

**ตารางที่ 4.9 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อด้านความมั่นคงปลอดภัย
ของชีวิตและทรัพย์สิน**

ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย ระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
1. สามารถวางแผนทางการเงินได้ล่วงหน้า	189 (94.5)	11 (5.5)	0 (0.0)	2.95	มาก
2. มีเงินลงทุนเพิ่มขึ้น	186 (93)	14 (7)	0 (0.0)	2.93	มาก
3. ปลอดภัยต่อการโจรกรรม	178 (89)	22 (1)	0 (0.0)	2.89	มาก
รวม				2.92	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ : ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

(5) ความพึงพอใจที่มีต่อด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ

อัตราดอกเบี้ยที่ชำระสามารถพิจารณาในประเด็นย่อย 3 ประเด็น ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย
ระยะเวลาในการชำระคืน และสิทธิพิเศษต่างๆ โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรเป็นนโยบายที่รัฐบาล
ต้องการสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและราคาที่เป็น
ธรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแบ่งเบาภาระด้านการเงินของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรสามารถ
เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งในระยะแรกได้ดำเนินการนำร่องจัดทำบัตรสินเชื่อ
เกษตรกรให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวก่อน เพื่อให้สามารถจัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นเช่นเมล็ดพันธุ์
ข้าว ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ส่วนในระยะต่อไปได้มอบหมายให้ธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธ.ก.ส. ขยายการจัดทำบัตรสินเชื่อไปยังเกษตรกรผู้ปลูกพืช
ชนิดอื่น รวมทั้ง ให้บัตรดังกล่าวสามารถจัดซื้อปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้หลากหลายและครอบคลุมมาก
ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ บัตรสินเชื่อเกษตรกรถือเป็นนวัตกรรมทางการเงินใหม่สำหรับเกษตรกรที่ช่วยอำนวยความสะดวก
ในการจับจ่ายหรือซื้อสินค้าแทนเงินสด เป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงบริการทาง
การเงินที่ทันสมัย เฉกเช่นคนในเมืองที่ถือบัตรสินเชื่อซึ่งแสดงว่า ส่วนหนึ่งเกษตรกรได้รับสิทธิพิเศษ
มากมาย และวงเงินขึ้นอยู่กับผลผลิต และความจำเป็นของชาวนาแต่ละราย แต่ให้ไม่เกินคนละ 5 หมื่น
บาท ไม่คิดดอกเบี้ย 5 เดือนแรกของรอบการปลูกข้าวจนได้ผลผลิต ถ้าหลังจากนั้นคิดดอกเบี้ยอัตรา
ลูกหนี้ชั้นดีร้อยละ 7 ต่อปี ต่างจากบัตรเครดิตทั่วไป ที่อาจต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 20 ต่อปี จาก
การศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากถึง 3 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจ

สูงที่สุดในสิทธิพิเศษต่างๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 รองลงมาคือ อัตราดอกเบี้ยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และระยะเวลาในการชำระคืน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บริการสินเชื่อด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ

อัตราดอกเบี้ยที่ชำระ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย ระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
1. สิทธิพิเศษต่างๆ	179 (89.5)	20 (10)	1 (0.5)	2.89	มาก
2. อัตราดอกเบี้ย	172 (86)	27 (13.5)	1 (0.5)	2.86	มาก
3. ระยะเวลาในการชำระคืน	162 (81)	37 (18.5)	1 (0.5)	2.81	มาก
รวม				2.88	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ : ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

(6) ความพึงพอใจที่มีต่อด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต)

ด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต) สามารถพิจารณาใน 3 ประเด็น ได้แก่ คุณภาพ (ปัจจัยการผลิต) ความหลากหลาย (ปัจจัยการผลิต) และราคา (ปัจจัยการผลิต) โดย ธนาคารมีนโยบายสร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรลูกค้าที่ใช้บริการสินเชื่อ ด้วยการอำนวยความสะดวกในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตผ่านบัตรสินเชื่อเกษตรกร โดยธนาคารจะกำหนดวงเงินบัตรสินเชื่อให้แก่เกษตรกรลูกค้า และเกษตรกรลูกค้าสามารถนำบัตรสินเชื่อดังกล่าวไปชำระค่าสินค้าหรือบริการกับทางร้านค้าที่ขึ้นทะเบียนไว้กับธนาคารผ่านระบบการตัดวงเงินตามบัตรสินเชื่อแทนการชำระด้วยเงินสด ดังนั้นร้านค้าที่เข้าร่วมส่วนใหญ่ต้องได้รับการพิจารณา และคัดเลือกจากธนาคาร ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมหลายด้าน จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็น โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องคุณภาพ (ปัจจัยการผลิต) โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 รองลงมาคือ ความหลากหลาย (ปัจจัยการผลิต) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 และราคา (ปัจจัยการผลิต) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีต่อด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต)

สินค้า(ปัจจัยการผลิต)	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย ระดับ ความสำคัญ	แปลผล ความพึง พอใจ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		
1. คุณภาพสินค้า (ปัจจัยการผลิต)	185 (92.5)	15 (7.5)	0 (0.0)	2.93	มาก
2. ความหลากหลายของสินค้า (ปัจจัยการผลิต)	173 (86.5)	27 (13.5)	0 (0.0)	2.87	มาก
3. ราคาของสินค้า (ปัจจัยการผลิต)	171 (85.5)	29 (14.5)	0 (0.0)	2.86	มาก
รวม					มาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ : ค่าใน () คือ ค่าร้อยละ

สิ่งที่สะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการดังกล่าวสามารถวัดได้จากความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกรการศึกษาครั้งนี้ได้จำแนกความพึงพอใจออกเป็นทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการอนุมัติบัตรสินเชื่อ (2) วงเงินสินเชื่อ (3) การให้บริการของทางธนาคาร (4) ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน (5) อัตราดอกเบี้ยที่ชำระ และ (6) สินค้า (ปัจจัยการผลิต) ที่ให้บริการเมื่อพิจารณาความพึงพอใจในภาพรวมพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากในทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวม เท่ากับ 2.84 โดยเกษตรกรได้ให้คะแนนความพึงพอใจสูงสุดในด้านความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 คะแนนรองลงมา คือ ด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และในด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 คะแนน ด้านขั้นตอนอนุมัติบัตรสินเชื่อมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ด้านวงเงินสินเชื่อมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 และด้านการให้บริการของทางธนาคารมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกร

ความพึงพอใจในด้านต่างๆ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน	2.92	พอใจมาก
2. สินค้า (ปัจจัยการผลิต) ที่ให้บริการ	2.88	พอใจมาก
3. อัตราดอกเบี้ยที่ชำระ	2.85	พอใจมาก
4. ขั้นตอนอนุมัติบัตรสินเชื่อ	2.84	พอใจมาก
5. วงเงินสินเชื่อ	2.82	พอใจมาก
6. การให้บริการของทางธนาคาร	2.78	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.84	พอใจมาก

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร สามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อเกษตรกร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในด้านความมั่นคงและปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต) และด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ เนื่องจากบัตรสินเชื่อเกษตรกรเปรียบเสมือนเงินสำรองซึ่งทำให้เกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนสำรองที่เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่เงินทุนหมุนเวียนไม่ได้รับเป็นตัวเงินทำให้เกษตรกรมีความรู้สึกลดภัยในการใช้จ่าย ทำให้เกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้โดยไม่ต้องถือเงิน ไปซื้อปัจจัยการผลิตซึ่งมีความเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และสามารถไปซื้อปัจจัยในการผลิตในร้านที่เป็นสมาชิกของโครงการทำให้ได้รับราคาที่เป็นธรรมและได้รับปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และด้วยบัตรสินเชื่อเกษตรกรนั้นเป็นบัตรที่ปลอดดอกเบี้ยเป็นเวลา 30 วันทำให้เกษตรกรสามารถหมุนเวียนเงินในการดำเนินกิจการได้ดีขึ้นเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เกษตรกร

4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกร

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกร ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นมักถูกกระทบด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งที่เป็นลักษณะบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ขนาดครัวเรือน รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้บริการบัตรสินเชื่อ ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาเข้าร่วม โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกร ยอดการใช้จ่าย (โดยประมาณ) บัตรสินเชื่อเกษตรกร และความถี่ในการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรต่อเดือน ทำการศึกษาโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในตารางไขว้ (crosstab) ได้ดังนี้

1. เพศ

เพศของเกษตรกรย่อมส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกัน เนื่องจากมาตรฐานหรือความคาดหวังในการใช้บริการบัตรสินเชื่อย่อมมีความแตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรตัวอย่างที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่แตกต่างกัน ($t\text{-test} = 12.212$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยเพศชาย (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 2.87) มีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 2.68) เนื่องจากผู้ใช้บริการบัตรสินเชื่อส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ดังนั้นอาจส่งผลให้ผู้ชายรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบัตรสินเชื่อได้มากกว่าเพศหญิง (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	t-test
ชาย	177	2.87	0.20	12.212***
หญิง	3	2.68	0.34	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

2. อายุ

ในแต่ละช่วงอายุจะมีวิธีการคิด ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้เกษตรกรที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่แตกต่างกัน ($F\text{-test}=17.253$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test
20-29 ปี	3	2.00	0.32	17.253***
30-39 ปี	15	2.75	0.25	
40-49 ปี	37	2.81	0.20	
50-59 ปี	98	2.90	0.16	
60 ปี ขึ้นไป	47	2.86	0.23	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

3. สถานภาพการสมรส

สถานภาพสมรสของเกษตรกรส่งผลต่อความพึงพอใจ เนื่องจากในกรณีที่มีการสมรสย่อมมีการรับข้อมูลจากคู่สมรส ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจ โดยเกษตรกรที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่แตกต่างกัน (F-test=4.619) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า สถานภาพการสมรสของเกษตรกรตัวอย่างส่งผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการบัตรสินเชื่อ (ตารางที่ 4.15) เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน น้อยกว่า 2 คนจึงไม่สามารถทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ได้

ตารางที่ 4.15 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test
โสด	14	2.64	0.42	4.619***
สมรส	181	2.86	0.20	
หม้าย	4	2.90	0.21	
แยกกันอยู่	1**	3.00	-	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

4. การศึกษา

การศึกษาเป็นการเรียนรู้และศึกษาหาความรู้ในด้านต่างๆ ดังนั้นการศึกษาย่อมส่งผลต่อกระบวนการคิดและความพึงพอใจในบัตรสินเชื่อ โดยพบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่แตกต่างกัน (F-test=18.115) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test
ประถมศึกษา	142	2.87	0.19	18.115***
มัธยมศึกษา	53	2.86	0.19	
อนุปริญญา/ปวส.	1	2.44	-	
ปริญญาตรี	3	2.00	0.32	
ปริญญาโท	1	2.28	-	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

5. ขนาดครัวเรือน

ขนาดของครัวเรือนย่อมส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อบัตรสินเชื่อ เนื่องจากการรับข้อมูลจากคนในครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรตัวอย่างที่มีขนาดครัวเรือนที่ต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรไม่ที่ต่างกัน (F-test=0.712) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า ขนาดครัวเรือนไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อบัตรสินเชื่อ (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามขนาดครัวเรือน

ขนาดครัวเรือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test	ค่าSig.
1-3 คน	83	2.85	0.24	0.712	0.492
4-6 คน	108	2.86	0.22		
มากกว่า 6 คน	9	2.77	0.20		

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนย่อมส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจที่มีต่อบัตรสินเชื่อ ทั้งนี้รายได้อาจส่งผลกระทบต่อการใช้บริการบัตรสินเชื่อ โดยพบว่าเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่ต่างกัน (F-test=4.290) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test
ต่ำกว่า 5,000	11	2.86	0.22	4.290***
5,000-10,000	128	2.89	0.17	
10,001-15,000	10	2.77	0.31	
15,001-20,000	8	2.64	0.47	
20,001-25,000	8	2.66	0.27	
มากกว่า 25,000	35	2.81	0.24	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

7. ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการจะทำให้เกษตรกรเข้าใจโครงการ การใช้บริการบัตรสินเชื่อเป็นอย่างดี ดังนั้นเกษตรกรที่มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการที่ต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรที่ต่างกัน (F-test=3.055) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	F-test
น้อยกว่า 1 ปี	26	2.75	0.34	3.055***
1-5 ปี	172	2.86	0.20	
5 ปีขึ้นไป	2	2.83	0.00	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: *, **, *** หมายถึง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

8. ยอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือน

ยอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือนของเกษตรกรส่วนหนึ่งทำให้ทราบว่าเกษตรกรตัวอย่างต้องการใช้บริการและใช้ประโยชน์จากบัตรในระดับใด ซึ่งย่อมส่งผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการบัตรสินเชื่อ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่าเกษตรกรที่มียอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือนที่ต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรไม่แตกต่างกัน (F-test=2.459) แสดงว่ายอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือนไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อบัตรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามยอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือน

ยอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	t-test
น้อยกว่า 50,000	193	2.85	0.22	2.459
50,001-100,000	3	2.65	0.36	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

9. ความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือน

ความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือนบ่งบอกความถี่ในการใช้บริการบัตรสินเชื่อย่อมส่งผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อบัตรของเกษตรกร แต่อย่างไรก็ตามตามการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่มีความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรไม่แตกต่างกัน (F-test=1.069) แสดงว่าความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือนไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจที่มีต่อบัตรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการใช้บัตรต่างๆ

ความถี่ในการใช้บัตร/เดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ความแปรปรวน	t-test
1-3 ครั้ง	158	2.86	0.22	1.069
4-6 ครั้ง	40	2.81	0.23	
มากกว่า 6 ครั้ง	2	3.00	0.00	

ที่มา : จากการสำรวจ, 2557

ตารางที่ 4.22 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรตัวอย่างที่มีต่อโครงการบัตรสินเชื่อ

เกษตรกร	ปัจจัย	ผลการศึกษา
1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพการสมรส 4. การศึกษา 5. ขนาดครัวเรือน 6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7. ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ 8. ยอดค่าใช้จ่ายบัตรต่อเดือน 9. ความถี่ในการใช้บัตรต่อเดือน		
		✓
		✓
		✓
		✓
		-
		✓
		✓
		-

ที่มา: จากการสำรวจ, 2557

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อบัตรสินเชื่อ

- หมายถึงปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อบัตรสินเชื่อ

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีบัตรสินเชื่อเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจมากในด้านการให้บริการของทางธนาคาร แต่เสนอให้ทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการแนะนำปุ๋ยที่มีราคาถูกให้สำหรับเกษตรกรที่มีวินัยในการชำระหนี้กับทางธนาคาร และให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการแนะนำและแจกเมล็ดพันธุ์การเกษตรให้แก่เกษตรกร ในด้านการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรบางส่วนเห็นว่ายังมีร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการกับทางธนาคารค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่สะดวกในการใช้บริการ และอยากให้ต้นทุนด้านปุ๋ย ยามาแมลง ราคาถูกลง เพื่อลดต้นทุนในการผลิต นอกจากนี้เกษตรกรยังเห็นว่า เกษตรกรหลายรายยังไม่เข้าใจถึงรายละเอียดของวิธีการใช้บัตร ดังนั้น สิ่งที่รัฐบาลคงต้องเร่งดำเนินการควบคู่ไปคือ การให้ความรู้ความเข้าใจในวิธีการใช้ และที่สำคัญคือเรื่องวัตถุประสงค์ของการแจกบัตรสินเชื่อเกษตรกร เพราะถ้าหากเกษตรกรใช้บัตรผิดวัตถุประสงค์ก็เสี่ยงที่เกษตรกรจะมีภาระหนี้สินเพิ่มเช่นเดียวกับปัญหาส่วนใหญ่ของบัตรสินเชื่อทั่วไปรัฐบาลควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่ใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรและหนี้เสียที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยรัฐบาลควรมีการติดตามและประเมินผลโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถช่วยเหลือเกษตรกรไทยได้จริงหรือไม่

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อบัตรสินเชื่อเกษตรกร สามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรผู้ถือบัตรสินเชื่อเกษตรกร มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในด้านความมั่นคงและปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสินค้า (ปัจจัยการผลิต) และด้านอัตราดอกเบี้ยที่ชำระ เนื่องจากบัตรสินเชื่อเกษตรกรเปรียบเสมือนเงินสำรองซึ่งทำให้เกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนสำรองที่เพิ่มขึ้นจากเดิม แต่เงินทุนหมุนเวียนไม่ได้รับเป็นตัวเงินทำให้เกษตรกรมีความรู้สึกปลอดภัยในการใช้จ่าย ทำให้เกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้โดยไม่ต้องถือเงินไปซื้อปัจจัยการผลิตซึ่งมีความเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และสามารถไปซื้อปัจจัยการผลิตในร้านที่เป็นสมาชิกของโครงการทำให้ได้รับราคาที่เป็นธรรมและได้รับปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และด้วยบัตรสินเชื่อเกษตรกรนั้นเป็นบัตรที่ปลอดดอกเบี้ยเป็นเวลา 30 วันทำให้เกษตรกรสามารถหมุนเวียนทุนในการดำเนินกิจการได้ดีขึ้นเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เกษตรกร